

Ese de două ori în septimana
Joi-a și Dominec'a.

Pretului pentru Austri'a
pre anu întregu . . . 10 fl. v. a.
jumătate de anu . . . 5 fl. v. a.
trei luni . . . 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a și Străinatate
pre anu întregu . . . 14 fl. v. a.
jumătate . . . 7 fl. v. a.
trei luni . . . 3 fl. 50 cr.

CONCORDIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Prenumeratiunea se face la Tipografia Trattner-Caroliana în strada domnesca Nr. 2. ăra corespondentele la Redactiunea diurnalului Străta „Scol'a Reale“ Nr. 6. unde sunt a se adresă toate scrisorile ce privescu administratiunea, speditiunea, etc. Scrisori nefrancate și corespondinție anonime nu se primescu. Scriptele nepublicate se voru arde.
Pentru insertiunea publicatiunilor au a se respunde 10. cruceri de linia. — Pretului timbrului imp. reg. a 30 cr. pentru una publicare, e a se transmite deodată cu insertiunea, altminteru nu se primescu. Unu nru singurătecu costă 10 cr. v. a.

REVISTA POLITICA.

Pest'a, 4/23 mart. 1866.

Europ'a e în ajunulu unei cutrierature; ferice de ea și de noi, de vomu potè scapà fără de resbelu d'în incurtaturele actuali. Situatiiunea, în Germani'a e și asta-di precum erà eri, àdeca e grea, dar acest'a nu e inca ruptura deplina. Marile poteri nemtiesci se pregatescu de resbelu. „Si vis pacem para bellum“ dice unu proverbu vechiu alu strabuniloru nostri, și fără indoela mare adeveru jace intru acèsta sentintia. Ambele mari poteri nemtiesci dovescu cu unu felu de hitrire (ostentatiune) că stau gat'a a intempnà or ce eventualitate, crediendu astfelu a potè induplicà un'a pre alt'a a se da dupa pèru. Nu scimu care va cede, pre semne amendoue sentiescu greutatea respunsabilitatii și se temu de urmàrile neprevèdute, de aici provine că amendoue se ferescu de a nu fi incepetorie, cu tote că de va veni lucrulu la bataia, un'a are sè face inceputulu. Austri'a, de nu ar fi cum-va ingrigită de cătra Itali'a, nu ar avè neci o tèmere de a se prinde cu Prussi'a, a le carei-a ostiri sunt inferiori atātu la nùmeru cātu și la voiniciã, a nume calarimeã cea valorosa a Austriei ar calcà usioru armat'a prussiana și resbelulu s'ar inchia currendu, dar precum dicu, post equitem sedet atra cura. De ar fi Austri'a asecurata d'în partea Italiiei nu s'ar indoi unu minutu a incepe resbelulu. Apropiarea cea cordiale cătra Franci'a observata de mai multu tempu d'în partea curtii de Viena s'a facutu cu scopu de a mediocel neutralitateã Italiiei; incātu s'a potutu efeptul acesta dorintia nu se pote sci, precum neci politiceã Franciei în asta cestiune. Prussi'a, temendu-se de isolare, au indireptatu o scrisore cerculare cătra staturile secundarie a le confederatiunii nemtiesci, provocandu-le a luà parte în conflictulu cu Austria, pentru sèu în contr'a Prussiei. Respunsulu au urmatu și precum se poteã asceptã, staturile secundarie, basandu-se pre dreptulu federale, nu inceta a cere ca conflictulu austro-prussianu sè se traga innaintea areopagului de Francofurtu. Prussi'a nu e multumita și se vorbesce că vre sè face unu apelu serbatorescu cătra Germani'a, poporele si guvernele ei, ca unu parlamentu nationale esitu d'în alegeri d'repte sè fie chiamatu a delibera asupr'a cestiuniloru pendinti, restringandu-se la sortea ducatelor și pote la reformatiunea federale. Dupa cum se vede, Prussi'a stã și pana acum izolata, prin urmare se va socoti bine de are sè incepa resbelulu între auspiciu atātu de nefavoritorie. — Angli'a și Franci'a, de se pote crede diurnaleloru d'în aceste tiere, voru sè padiesca neutralitate deplina în acestu resbelu nemtiescu, lasandu a cadè a supr'a celor doue mari poteri și a supr'a staturiloru secundarie nemtiesci respunsabilitateã conflictului, drepta espiatiune pentru portarea lor și atentatulu comisu în contr'a întregetiã unu statu strainu (Dani'a).

Acesta situatiune incurcata a Europei centrale a facutu de Moscovitulu incepe a prinde corne; ap'a i-se pare destulu de turbure pentru a potè pescu. „Gazeta de Moscovi'a“ organu acredatatu alu vechiei partite muscalesci infla gatlegiulu și innaltia versulu sèu pentru a face sè intielega natiunile apusene și guvernele lor că Russi'a s'ar fi obositu de a se totu reculege, și că d'ins'a vre sè dica conventulu sèu, cuventulu de pre urma a supr'a Principatelor dunarene. Tacerea cea indelungata a Russiei prevestiã o esplosiune repentina a patriotismlu muscalescu și adi mane avemu sè ne pomenimu cu rodomantadele unu alu doile Mencicofu. Guvernulu rusescu nu pote fi pana acum invinutu, dar nu trebuie sè trècemu cu vederea că, chiaru și în Russi'a insa-si, opiniunea publica e o potere și bine că „Gazeta de Moscovi'a“ nu e diurnalu oficiale, ea reprezentatiã totu-si o partita destulu de numerosa și potente pentru a trage în partea sa guvernulu precum s'a intemplat în afacerile

Poloniei. Acestu diurnalu intr'unu artìculu, ce impartesimu mai la vale, se necagesce pre morte a supr'a Angliiei, carea cutedia a cere Russiei socotela despre afacerile ei asiatece unde Angliã n'are sè-si bage nasulu. F lucrulu Angliiei a dejudecã incātu i-e periculosa vecinetateã Moscovitulu care cu pasi meri se apropia de Indiã. — Mai multu ne interesedia a dou'a asoma d'în artìcululu amintitu: că Russi'a s'ingura are dreptulu de a eserce influentia în Romani'a, Serbi'a, Bulgari'a și preste totu în provinciile crestine a le Turciei. Mai chiaru nu se pote spune că Russiã nu mai tiene obligatoriu tratatulu de Paris, alu carui-a obieptu principale fusese a face se pricepa Russi'a că neci o potere europeana nu-si pote arogã în viitoriu protectiunea eschisiva a crestiniloru d'în Resaritu. Russiã e necagita, că Franci'a la an. 1858, 1859 și 1861. ajutase a triumfã principiulu unirei Principatelor romane. Desbinarea e mai placuta Russiei, care iubescce massim'a „Divide ut imperes.“ Europ'a adunata asta-di în conferintia va sci face sè se respectede vointia sa și a Romaniei; apoi „Gaz. de Moscovi'a“ pote crepã de necasu, ăra guvernulu rusescu sè-si aduca aminte de resbelulu de Crimeã și sè-si mai astempere poftele moscovitice.

Cetimu în „Gazeta de Moscovi'a“ d'în 21. martiu a. c.

„Grabnic'a decisiune la resbelu au fostu totu de-aun'a regul'a politiceã rusesci în tote cestiunile ce privescu interesele esentiale a le tierei și a fara de aceste în cestiunile relative la resarituã Europei. Asiã, la cele mai mice intemplantine, a caroru teatru sunt tieniturile aceste, vedemu a se redicã nemediulocitu, în sinulu masei poporatiunii nostre, ideea unu resbelu de aproape. Acèsta se intempla și în momentulu de fatia.

„Abiã se respandì noutatea revolutiunii intemplate la Bucuresci și natiunea incepu a vorbi de resbelu, de rechiamarea ostasiloru licentiatu, de recrutare noua. Si, de asta data prevederea resbelulu s'au propagatu cu atātu mai usioru cu cātu în sinulu poporulu rusescu esiste unu sentimentu instinctivu, că Russi'a detoresce sie-si și trecutul sèu istoricu de a sterge conditunile vatematorie pentru onorea sa, cari, prin s'la intemplantineloru, i-se impusese în poterea tratatulu de Paris d'în 1856.

„E vedinte, chiaru și în ochii omeniloru mai putinu invetiati, că Russi'a, în decursulu acestoru diece ani d'în urma, a fostu de parte d'a fi, fatia cu Europ'a ceea ce fusese mai nainte, și că acèsta fusese urmare nefericiloru ce se ingreunase a supr'a tierei nostre de la 1853. pana la 1856. Umilirea Russiei, în acestu periodu, au fostu atātu de mare cātu poterile straine mersese pana a se amestecã de a dreptulu în afacerile ei d'în laintru, și credeã a-i potè indireptã suãturi neoportune, remustratiuni vatematorie, caroru nu se puse cãpetu numai candu diplomatii trecura de la infruntãri la amenintiãri, și candu marea natiune vatemata în demnitateã sa, parù pre scena și fece a i-se audi vocea potente si necutrierata în giurulu tronulu. Acum inca, poterile straine credu că au dreptulu d'a se adresã cătra Russi'a, ca si candu ea ar' fi sub tutel'a lor, și a i cere de a dreptulu socota de faptele și de proieptele sale, inca si atunci candu aceste fapte și proiepte nu le interesedia neci de cātu si candu acele privescu canatele (provinciile) asiãtice cari nu se tienu de dreptulu europeanu. Ce trãba are Angliã la Bocar'a, care nu aterna de poterea ei si care neci prin o despusetiune a vre unu tratatu n'au intratu în dreptulu intrenatiunale europeanu? Pentru ce se crede ea în dreptu de a ni pune întrebãri în asta privintia, de a se amestecã în trãburi ce nu se tienu de ea și a ni cere espiatiuni?

„Fără indoela Russi'a jace sub greutateã urmãrilor unu resbelu nefericitu; dar asta situatiune vine, nu de la slabirea ei reale, ci de acolo că d'ins'a, asiã dicandu, au perdutu consciintia poteri si a marime sale. Ore Russi'a cu poporatiunea sa de 70 milioane de locuitori, cu pusetiunea sa în lumea intrega are cauza sè se supuna la pocaintia? Are d'ins'a cauza de a se lapedã de rolulu de potere mare europeana

si de a se inchinã cu respectu și umilintia innaintea Angliiei și a Franciei sèu chiaru a Austriiei, acolo unde influentia Russiei se eserce intr'unu modu prea legitimu si cu delaturarea ori carei-a poteri, va se dica în laintrulu tierei nostre, în Turchestaniã în Moldov'a în Romani'a (propria), în Bulgari'a, în Serbi'a, și preste totu în tote provinciile crestine a le Turciei.

„Tote tierele aceste sunt supuse influentiei firesci și prea legitime a Russiei, care s'ingura totu de a un'a li-a poftitu binele cu marinitate și sinceritate pre candu cele lalte poteri n'a avutu altu scopu de cātu a le face orbe și nepricepute instrumente a le politiceã loru proprie. Daca, în anii cari urmara dupa resbelulu d'în Crimeã, în 1858, 1859 și 1861, Russi'a au ertatu Franciei a intruduce în Moldov'a și Romani'a starea lucrurilor ce respunde mai bine vederiloru sale și de a supune aceste provincie influentiei sale eschisive, aceea se pote inca esplicã și ore-si cum escusã prin urmãrile resbelulu și prin felurite combinatiuni politice; dar tote au mârghi, apoi de altminteru inca trecura mai bine de diece ani de la resbelu incoce; Russi'a avu tempu de ajuns de a-si reculege poterile ăra de a mai cede inca Franciei și Angliiei în cestiunea Principatelor dunarene ar insemnã a urmã o politica de umilintia ce n'ar potè decātu sè mai atraga a supr'a Russiei o gramada de umiliri. Russi'a e destulu de tare pentru a nu mai face concesii noue și de s'ar decide a face acest'a nu s'ar potè intemplã decātu sub conditiunea de a se nemici în acelu-a-si tempu tote celelalte despusetiuni a le tratatulu de Paris.

„În contr'a afirmatiunii corespondintelu d'în San-Petropole alu diurnalulu „Europ'a“ care asecurã, că, fatia cu starea interna actuala, Russi'a nu pote neci macaru sè visedie a deslegã cestiunea Oriintelu, noi (Gaz. de Moscovi'a) afirmãmu că Russi'a nu va avè poftã de a deslegã acèsta cestiune pana candu nu i-se va da ocaziune; dar oferindu-i-se acesta ocaziune d'ins'a e deplinu în stare de a se apucã de ea.

„Impregiurãrile esteriore în tota Europ'a sunt astfelu, cātu, de buna voia sèu de s'la, tote poterile voru fi nevoite de a multumi dreptele esegintie a le Russiei, daca ele nu voru a o face sè-si perda rabdarea și sè o impinga la estremitati (!)

„Întru adeveru Angli'a și Franci'a nu si-au regulatu inca socotèlele cu statele-unite (americane), și prin urmare, s'ar potè intemplã, ca în casu de resbelu europeanu ele sè platesca cu tote flotele loru comerciali vicien'a politica ce urmase sub tempulu resbelulu americanu. Franci'a și Austri'a, cu tote că sunt între ele nescari semne de apropiare urmèdia meru a se ciogni dusmanesce la Rom'a și în Itali'a. Itali'a și Austri'a stau gat'a a se incaierã pentru Veneti'a. Austri'a, a fara de aceste, e de parte de a fi impacata cu Ungari'a. În fine Austri'a și Prussi'a sunt deplinu imparechiate în cestiunea ducatelor de Schleswig-Holstein.

„Deci Europ'a e mai desbinata asta-di ca ori candu alta data. În asemine impregiurãri cuvine-se ore Russiei a tacè, a remanè neactiva și a lasã a se face intrigele francesci în Principate? Ba nu. E tempu, d'în contra, ca Russi'a sè lapede larv'a umilintiei care i-au impusu-o alte impregiurãri și ca d'ins'a sè repara innaintea Europei, la conferintia de Paris, asiã precum a fostu totu deun'a, asiã precum e asta-di, — ca mare potere europeana, pururea gat'a, în casu de lipsa, a reapucã sabi'a sa tradiționale pentru aperarea intereselor sale și a legitime sale autoritati în Oriintele Europei.“

De vomu luã acum în socotintia scriile diurnaleloru straine despre concentrarea ostiriloru rusesci pre mârghiile Galiciei și a le Romaniei, apoi cele asiediate numai întru departare de patru dile de mârghiile Moldovei, tote în suma de 200,000 de feciori, și că acesta concentrare luase inceputulu sèu inca cu o luna mai nainte de renunțarea lui Cus'a, nu ne vomu indoi de locu despre marsiavele tendintie a le Russiei descoperite în artìcululu impartesitu. Ochiu Russiei au fostu și sunt pururea tientiti a srpr'a Romaniei, chiaea Constantinopolei, asta data se pare că socotesce a fi venit tempulu cutediãrii sèu mai bine a implinirii vointiei incercate la 1853. Se vede inse că politiceã rusesci intemedia noroculu pre desbinarea mariloru poteri dar ei au uitatu d'în

socotela că aceste poteri vedindu periculu se potu unî într'o diua spre a combate nesatiōs'a pota a varvarului de la media-nopte, descoperita cu atât'a nerusinare câtu nu scimu sê-i admirâmu mai multu cutediarea ori cinismulu. — Romani'a de asta-di nu e cea de la 1853. ea are oste de 50—60 mii feciori, care in casu de lipsa se pote indeplîni pana la 100,000 voinici insufletiti gata a intempnâ barbatesce pre varvarii Nordului si numai prese cadavrele a 5 milioane de Romani ar potè strabate Moscovitul pre pamentulu celu santu alu Romanei. Potere de ajunsu spre e sustienè navalierea calâiloru pana la sosirea ajutoriului poteriloru ce privescu in fiii Romaniei, pre reprezentatii civilisatiunii apusene in Resaritulu Europei.

Representatiunea universitatii natiunii sasesci.

(urmare)

Suptu astufeliu de impresiuni, „adeveratii reprezentanti ai intregi poporimi a M. Pr. Transilvani'a, precum se numiã in laudatulu rescriptu, depusera in pre um. loru adresa d'in 21. aug. 1863 espressionea multiamirii, a credintiei neclatite a resemnatiunii si alipirii loru la pragurile pre in. tronul; si daca Mai. Ta in pre in. rescriptu d'in 5. sept. 1863. ea resolutiune la ace'a adresa a reprezentantiei tieriei, binevoisi a pronuntiã insufletitori'a recunoscintia: „cu bucuria si cu multiamire Ni-a implutu anim'a Nôstra cea parintésca adresa indreptata de catra voi iubitoru credintiosi, reprezentanti dietalminte adunati ai M. Nôstru Princip. Transilvani'a la rescriptulu r. d'in 15. Iunie indreptata cu datu 21. aug. a. c. catra Noi,“ mai incelo: „Voi iubitoru credintiosi ati doveditu cunoscintia cea adeverata a adeveratei pusetiunii. Voi ati doveditu petrundietate matura, a conoscintie latite si esperiintie, dielu patriotice si moderatiune; „pasiti inainte cu seriozitate demna si cu loialitate probata a lucrã la opulu celu dificile!“ „acestea cuvinte de gratia si de dreptu esite d'in gur'a iubitoru principe alu tieriei si care implu de neclatita incedere anim'a ver-carui fiu credintiosu alu patriei au valore si pentru acelu pasagiu alu adresei, in care reprezentantii tieriei dechiara: „dietai i-este forte scumpa independenti'a si integritatea acestui M. Principatu, passtrata preste atâti seculi, ca a unui membru separat si independent alu coronei Ungariei: prin urmare in deplinu acordu cu dechiariatiunea respicata de Mai. Vôstra, uniunea Transilvaniei cu regatulu Ungariei decretata in an. 1848. nu o pote privi ca pe un'a, ce s'aru fi infintiãtu cu deplina taria legale; si aceleia cu atâtu mai pucinu i-pote atribui valore de dreptu, cu câtu câ ea a cadiutu si in fapta numai de câtu in urm'a evenimintelor, ce au urmatu nemediocitu dupa aceea.“

Istori'a desvoltării constitutiunii a țerei țiere arareori are a inregistrã o armonia atâtu de redictoria de anime intre factorii legalatiunii.

Si afãra de acest'a succese in diet'a acest'a sub decursulu sesiunii d'in 1863—4 a intruni legi, cari corespundu intocm'a spiritului legiloru fundamentali de statu, pe câtu sunt ele, pe lãnga o manuire conforma intre marginile si pe terenulu restituitei constitutiunii a Transilvaniei, de potrivite si apte spre a multiamii indreptatitele dorintie si recerintie ale tieriei si ale diverseloru natiuni.

Potemu intr'adeveru dice, cumca acest'a activitate a dietei Transilvaniei, pe lãnga consciintia de a fi implinitu detorintia de cive, si-a aflatu cea mai mare retributiune in dechiararea Mai. Tale in cuvintele de tronul la inchiairea sen. imp. in 15. febr. 1864.:

„Mi-sierbesce spre o deosebita multiamire a vedè in sierele Dv. si pre reprezentantii chiamati de Mine si pre cei alesi ai M. Meu Principatu Transilvani'a.

Inca nu incetãia entusiasm'a bucuria a festinului, cu care tier'a aceea, care sta ca unu fortu tare la marginile d'in apusulu imperiului Meu, si serbã unirea s'a cu coron'a Austriei, facuta inainte de secle, precandu d'in marginea orientale Dv. Domnii Mei deputati ai Transilvaniei ati intratu cu incredintiare plina de bucuria pe terenulu acelei activitatii comuni, care lega poporele Mele cu o legatura noua pe di ce merge mai strinsa. Cu adeverata satesfatiune am salutatu Eu aparitiunile aceste, in care am cunoscutu espressionea unei cointielègeri pre salutarie cu intentiunile Mele si garantiile unui viitoru ferice.“

Candu pre in. Accea-si in cuventulu de tronul d'in 14. nov. 1864. la serbatorésca deschidere a sesiunii a 3-a a sen. imp. (in cuvintelo.)

„Activitatea constitutiunale, care in Marele Meu Principatu Transilvani'a spre tota bucuria prosperãia“

recunoscurati in gratia inaintea adunatoru reprezentanti ai imperiului.

II. De atunci Te ai aflatu Mai. Ta motivatu a desface diet'a d'in Sibiu, a conchiamã un'a alta repre-

sentatiune a tieriei pe o alta base la Clusiu, si cu rescriptulu d'in 1. sept. 1865. a-i concedre ca obiectu eschisivu si unicu alu consultãrii revesiunea art. I. d. l. d'in 1848. despre unirea Ungariei si Transilvaniei cu privire la interesele comune ale ambeloru tierie.

Credintiosa vechii sale obligatiuni de cive, si folosindu-se de dreptulu seu constitutiunale recunoscutu de repetite ori de Mai. Ta, credintiosa universitate, a natiunii sasesci in pre um. representatiune d'in 6. noemyre 1865. asternu spre pre in. considerare parèrile, dorintiele si asteptãrile, cari se espresera asup'r'a acelei ordonãri in poporimea scaunelor si districtelor sasesci. Si daca acest'a universitate a natiunii se simte slita a representã si acum conceptele de dreptu desvoltate acolo, o face acest'a numai animata de convingerea, cumca neci unu actu pre in. emisu de atuncia nu stã in contradictiune cu principiulu respicatu acolo, cumca art. I. d'in 1848. nu-i compete deplina potere de dreptu.

E, cã in pre in. cuventu de tronul la deschiderea dietei Ungariei in 14. dec. 1865. Mai. Ta provoci pe staturile Ungariei a supune art. VII. d. l. 1848. (despre uniunea Ungariei cu Transilvani'a) unei seriōse si patrundiatōrie cumpeniri intocm'a dupa cum se chiamase diet'a Transilvaniei spre ace'l-si scopu in privintia art. I. d'in 1848. Nicaireua inse nu se dice neci aici, cumca art. acest'a are deplina valore de dreptu.

Totu asiã binevoisi Maiest. Ta a luã acolo de punctu de purcedere pentru intentiunãta invoire nu prescriptiunea, nu intiepenitã continutã de dreptu, ci terenulu de dreptu de comunu recunoscutu alu sanctiunii pragmatice, si doresci anumitu a sustienè acele determinãtiuni ale sanctiunii pragmatice, cari se referescu la integritatea coronei Ungariei.

Intr'aceea sanctiunea pragmatica presupune in legatuintia de statu a Austriei tocma o Transilvania nedependinte de la Ungari'a, de sine statoria, autonoma, si e pentru intreg'a cestiune preste totu semnificaveru, cã legea ace'a fundamentale de statu, pe care se afla Austri'a asediata in sustarea s'a fundamentale de astadi, diet'a Transilvaniei o a primitu cu unu anu mai nainte decãtu Ungari'a (1722), ce e mai multu cã dupa sunetulu art. VI. d'in 1790/1 tocma dupa sanctiunea pragmatica (juxta pragmaticam sanctionem in conformitate art. III-i anni 1744-i) Ardèlulu e se remana „indivisibili ac inseparabili cum omnibus regnis et provinciis, quoad simultaneam duntaxat possessionem et mutua defensionem, unionis nexu;“ una parere acest'a, care si in rogamintea pre um. a comitetulu staturiloru d'in Austri'a infer. d'in 1. maiu 1844 indreptata cãtra Mai. Sa imp. Ferdinandu tocma d'in punctulu de vedere alu intregi monarchie fu pe atâtu de seriosu câtu si cu caldura aparata.

Si impregiurarea — cã Mai. Ta la deschiderea dietei Ungariei Ti-ai respicatu pre in. vointia de parinte alu tieriei, cã cestiunea uniunii se si afe o resolutiune nu dupa liter'a morta a legii numai paruta si indoiōsa, ci in armonia cu toti factorii cei cu potere de vietia prin o anessare plina de incedere, (resolutiune) duratoria si consistinta — e calificata a ne linisti ingrijiarea, cumca cestiunea unirii Ungariei si Transilvaniei cu privire la comunele interese, fãra ordonata ace'a cumpanire serioza si patrundiatōria si ad. a fiacarei tieri partasie, deosebitu si in sinulu seu, dupa cum aduce cu sine legea si natur'a lucrului, nu va potè veni la decidere.

Intr'aceea, dupa ce majoritatea dietei d'in Clusiu a reieptatu revisiunea art. I. d'in 1848. pre in. rescriptu d'in 25. dec. 1865. a binevoitu a concede, „pentruca deslegarea cestiuniloru de dreptu de statu atingatorie de intreg'a monarchia sè nu sufere neci o amanare, ca la presint'a dieta de incoronare a Ungariei, care va avè a se ocupa cu regularea acelei cestiuni, sè se tramita deputati dupa modulu si ordenea de alègere d'in 1848. pentru apearera intereselor tieriei.“

Neclatit'a credintia de cive si èr' in constitutiune ce ne animesa, resemnatiunea nôstra neclatinata si de multu dovedit'a alipire de Ma. Ta si de pre in. casa imperatésca incuragiedia pe credintios'a universitate a natiunii a nu retacè Mai. Tale in doielele cele grele de dreptu, pe care necesariuminte trebui se le sternéca mediuloculu ace'l de deslegarea cestiuniloru plutitōrie cu privire la dreptulu de statu transilvanu sustatoriu.

In intielesulu serbatoresce publicatei legi fundamentali de statu d'in 20. opt. 1860. sè restitui pentru Ardèlu constitutiunea de mai nainte. Dupa acest'a si in specia dupa art. VI. d'in 1791. care susta inca in deplina potere de lege, Transilvani'a nu e subordenata sèu incorporata neci uneia tieri inca neci Ungariei. Deci reprezentantia Ardèlului constitutiunalminte nu se pote chiamã spre a luã parte si a coluera la alta reprezentantia si legelatiune a neci unei altei tieri, ma neci celei a Ungariei.

Ce e dreptu, cu privire la acest'a, pre in. reseri-

ptu d'in 26. dec. 1865. aflainfapta numai a concedre tramiterea la diet'a Ungariei si nu a ordonã cu provocare la lege *).

Consciintia de dreptu si de constitutiune a intregi poporime d'in sasime s'a aratatu la introducerea alègeriloru ordonate in numerose dechiariuni ale adunatoru scaunale si districtuale in destulu de via espressione. Dupa aplecareã insusita, spre a contribui la o paciuta deslegare a incurcariloru plutitōrie, cu tôte cã se cam luã ganduri pentru diet'a conchiamata in urma fara opunere, acuma inse intr'unu modu demnu de considerare a reflectatu, cumca tramiterea la diet'a d'in Pest'a d'in partea Ardèlului nu se afla intemeieta in constitutiunea tieriei acesteia si si-a facutu proteste decisive in contra ori-caroru urmari si deduceri de aici.

Pre in. rescriptu lu d'in 25. dec. 1865. concede tramiterea acest'a; „pentruca resolvirea cestiuniloru de dreptu de statu atingatorie de intreg'a monarchia sè nu sufere neci o amanare.“ Totusi Ardèlulu d'in partesi si-a esecutatu acest'a resolvire prin inarticularea legiloru fundamentali de statu decise in urm'a pre in. propusetiuni regie si sauctionata de Mai. Ta, si daca desvoltarea ulterioara a vietiei constitutiunali ar cere o straformare a acelei legi fundamentali de statu, atunci poporimea tieriei sasesci se aflã gata cu tóta bunavointia a coajutã pe calea constitutiunale, pentruca in. intentiune a Mai. Tale, care are de scopu a mediuloci o straformare duratoria de dreptu a imperiului, sè se duca in deplinare.

Pre in. rescriptu d'in 25. dec. 1865. mai pretinde cumca diet'a presenta d'in Ungari'a e diet'a de incoronare, si fienduca, numai cu pucinu mai nainte pre in. intentiune a Mai. Tale se pune in frunte, pentruca importantã cestiune a regularii relatiuniloru de dreptu de statu alu M. Pr. Transilvani'a, care sta in intima legatur'a cu coron'a Ungariei, sè se aduca la o deslegare multiamitoria: e aprobe conclusiunea, cã momentulu acest'a inca a influintiatu ia motivarea spre a conchiamã Ardèlulu la diet'a de incoronare, „pentru apearera intereselor tieriei,“ precum cu binevointia se dice in pre in. rescriptu.

Dar' inse pentru una atare apearera a intereselor ardeleni in diet'a Ungariei, nu se aflã neci o forma legale, deorace nece dreptulu de statu ungrescu neci celu ardèleanu nu cunosce o representatiune ca acest'a, si cu multu mai pucinu detiermuresce elu modulu si chipulu activitatii, sèu a impartasirii Ardèlului la consultãrile si decisiunile dietei ungresci.

Si cu tote, cã poporimea Ardèlului astepta cu mare bucuria incoronarea Mai. Tale, totu-si d'in impregiurarea, cã diet'a de acum d'in Pest'a e una dieta de incoronare, nu se pote deduce dreptulu si obligamentulu de a fi de facia reprezentantii Ardèlului, prin urmare si a natiunii sasesci la actulu acestu de statu de inalta importantia.

Pentruca, de candu au venit Transilvani'a sub principii ereditari d'in cas'a austriaca pe langa documentulu de supunere d'in 9. maiu 1688. si prin tractatulu fundamentalu alu diplomei Leopoldine d'in 4. dec. 1691. si cu acest'e s'a reintorsu la regele Ungariei, neci odata n'a luat parte prin reprezentantia propria la coronarea regelui Ungariei.

Ma, candu staturile Transilvaniei in representatiunea s'a d'in 1. martiu 1792. se rugara de Mai. Sa imp. Leopoldu, ca regii Ungariei d'in cas'a austriaca cu ocaziunea incoronarii loru se intarésca diplom'a Leopoldina si tote legile municipale, datinele si libertãtitele acestui principatu èr' diplom'a despre acest'a facuta sè o dee deputatoru Transilvaniei tramitendi la actulu serbatorescu de incoronare (ad securitatem nostram directum est illud nostrum desiderium, dechiarara staturile), si totu deodata se adresara cu aceea-si rogamintea si cãtra staturile Ungariei, Mai. Sa cu rescriptulu pre in. d'in 7. maiu 1791. respinse espresu acest'a cerere.

Uele observatiuni critice despre inceputulu constitutiunii si civilisatiunii in Ungaria.

(De unu slovacu.)

La istoricii magiari a devenitu unu feliu de fable convenue a fissa originea tuturor institutiuniloru constitutiunali in epoc'a asiediãrii soilui magiaru in Ungari'a, si pre magiari, fatia cu poporele cele mai vechie a le tieriei, ce-au fostu cufundate in barbaria, — a i pune ca pre acelu elementu, carele aduse cãtra si preste Ungari'a cele d'antãie binecuventãri ale culturei. Publicistii germani, de comunu necunoscuti cu istoria avitica a regatulu nostru, acceptara fãra neci o critica aceste rezultate ale tendintiosei scrutãri istorice magiare si asiã trecu in moda si la germani a reduce originea si fundarea „constitutiunii ungresci

*) Numai in sensulu si cu cuvintelo legii Ungariei art. VII. 1848.

cele milenare" eschisivu la meritulu natiunii magiare.

Acum mi-iau voia a face unele reflexiuni critice-istorice la acesta eschisivitate. Incatu se tiene de constitutiune, Constantinu Porphyrogenitu, pre la a. 950, cap. XXIX., scrie despre slavi urm.: „Principes vero hae gentes non habent, praeter Zupanos senes, quemadmodum etiam reliqui Slavorum populi.“ Acel-a-si scrie despre magiari c. XXX.: „Ad illam enim Danubii partem Abares tunc commorabantur, ubi hodie Turcae (ad. magiarii) degunt, nomadum instar viventes.“ Acum intrebui, ore dupa aceste atestate istorice, deriva-se numirea de „Zupani (ispányok, comite sup.) de la magiari? Ce se tiene de civilisatiune, credu, ca ca criterie ale acelei-a se potu lua mai alesu cultulu, moravurile, industria, legelatiunea si literaturu, si acum intrebui: Ce cultu adusera magiarii in siesulu ungurescu alu Dunarei? Acest'a nu s'a potutu areta pan'acum, ore magiarii fost'au aplecati spre mohamedanismu, monoteismu, politeismu sia. Crescinismulu, basea civilisatiunii, l'au primitu mai antaiu de la slavi; pre cum a documentat'o acesta destulu de chiar — neamint'indu alte documinte — Terminologia beserecesca magiara „kereszt, bérnálás, szent, pokol, vessernye, szerda, csütörtök, péntek, s. a. Daca slavii inca pre atunci erau crescini, si magiarii preste totu au primitu cresciniismulu de la d'insii urmeza, credu, ca slavii au fostu crescini cu multu mai inainte, de la car is'au civilisatu apoi magiarii, decatu d'in contra. Adus'au ore magiarii moravuri civilisate in acesta tiera? Nu au cetitu ei despre acest'a pre Regino? Se provoca uniori la Otto frisingianulu, care scrie: „Haec (gens Ungarorum) eo tempore (887) tam immanis et tam belluina fuisse dicitur, ut crudis carnibus utens, humano quoque sanguine potaretur?“

Séu au adusu inoce magiarii nomadi o industria, si legelatiune regulata? Espresfunile magiare tehnice si economice (széna, szalma, gereblye, asztal, kovács, udvar, pitvar, abrasz, csőbör, akol, ablak s. a.) sunt de o origine curatu slava! Cuventulu „mardurinae“ s. e. vine atatu de desu inainte in legile nostre: inse scie ori si cine d'in Helmold si d'in altii, ca acest'a a fostu d'in tempurile cele mai vechi articulu principale a comerziului slavici!

Au legile tierii unguresci de la Stefanu (Waic, Wac-slav, Wence-slav, Wence) sunt de unu spiretu eschisivu magiaru? Deunde vinu dar' in testulu latinu a acelora insemnările slave: nadvornicus, udvornicus, jupanus, jupagio, bilóchi, uzbeki, iudicium ad pravdam, tovarnicus, zolazina, dusenici s. a.? Pentruce nu se afla in legile „arpadeane“ neci o espresune magiara??

Séu in fine au ajutat magiarii cultivarea slaviloru prin literaturu a loru nationale? Literaturu a slava s'a intemeiatu la noi odata cu cresciniismulu cirilo-metodiu si regii unguresci au subserisu in fortareti'a Budei nu numai epistole private ci si diplome slave si contracte — inca cu doi seculi mai nainte de ce Galeotti scriea despre magiari: „Hungarorum lingua non facile scribi potest.“ Magiarii d'in Transilvani'a — dupa Simeonu Kez — invetiara scrisorea cirilica de la urmatorii ritulu cirilicu.

Cu aceste citate si documinte am voitu se aretu numai, ca pretensiunea magiariiloru de a trece d'insii de eschisivii fundatori ai vietiei constitutionali si ai culturi in Ungaria, istorice chiar' asiè de putinu e justificata, ca si pretensiunea loru de a fi „natiune politica parexcellence“ in Ungaria. „Zuk.“

Pest'a, 1. aprile 1866.

Noulu diurnalu serbescu „Zastava“ ce apare in Pest'a sub redactiunea dlui Mileticiu, deputatu in d'iet'a Ungariei, aduce unu articulu aspru in contra magiariiloru si dice intre altele: Magiarii dupa atatea esperiintie amare au remasu necorigibili; ei si-mana natiunea cu poterea spre stricatiune. Continuitatea loru de dreptu nu e alta, de catu poft'a de a intari continuitatea domniei magiare in Ungaria. Dupu intemplările mai recinti d'in d'iet'a pestana trebuie se considere acest'a Serbiu si Romanii Ungariei ca fakta constatata. Candu cerura mai de curundu deputatii natiunii serbesci si romanesci, ca in tota intemplarea se fia represintati si nemagiarii in comisuniile cele mai insemnate ale d'ietei, li se declaru acesta cerere de basata pre sentiuri separatistice, si ca la astufelu de alegeri voru fi considerate numai facultatile

alegundiloru — si candu veni alegerea esira d'in urna totu magiari si magiaroni. Acest'a e o vatemare directa a deputatiloru romani si serbi, ca-ci prin acest'a se declara d'in partea majoritatii magiare de „prosti“ (budale). Intru acest'a e si o vatemare a drepturiloru nemagiariiloru. Dupu acest'a amintesce „Zastava“ cumu-ca cererea Serbiloru de a fi represintati in deputatiunea pentru caus'a croata a fostu fara indoela indreptatita, fiindu-ca si in Croati'a locuescu Serbi. Cu tote inse in acesta comisune (regnicolara) nu se alese neci unu nemagiaru. Pentru ce? Tocmai pentru aceea, ca sunt nemagiari. Daca sta lucrulu asiè, incheia „Zastava“, e alta ce: „Deci ne cunoscemu.“

Titu Rufu.

Blasiu, in 28. martiu 1866.

In nrulu 19. alu pretiutulu diurnalu „Concordia“ unu corespundinte d'in jurulu Blasiulu propriaminte d'in Blasiu se lamenteza pre nedreptu precum voiu areta intr'unu altu articulu cu alta ocaziune, cumca invetiamentulu populariu la noi stagneza cu totulu. Punendu caus' stagnarei acestei-a in trecutul Romaniloru, trece la infintiarea institutulu preparandiale d'in Blasiu, unde spre a calumnia Pr. O. Directiune a acestui institutu, d'in rancore si malitia graesce nescari adevaturi, fara de a ave cunoscintia drepta despre statulu lucrulu. Ca on. publicu cetitoriu se nu fia in ratecire prin falsele si malitiosele asertiuni ale corespundintelui mentionatu, fia-mi iertatu in interesulu adeverulu a face unele reflexiuni la nefundatele scornituri ale corespundintelui cu privire la infintiarea instit. nostru preparandiale. Inainte de tote intrebui pre corespundintele ce auctoritate e Domni'a lui, de ar fi doritu se veda publicate legile de organizatiune ale institutulu nostru preparandiale, ca se pota aduce judecata corecta despre starea lui? — Se dice in susu amentita corespundintia, cumca Pr. O. Directiune a instit. nostru prepar. ar fi luat la preparandia teneri fara de a cautu cum se cuvine la calculi, si la portarea morale? Ce va se dica acesta? au dora atat'a, ca Pr. O. Directiune a primitu in institutulu preparand. teneri nemorali, si cu calculi rei? dara cum o va demustra acesta corespundintele? ca ceta ce asevereza ce-va, de nu vre se treca de calumniatoriu, trebuie se si demustre. Sunt convinsu, ca acest'a nece de catu nu o va potè areta corespundintele; dreptu aceea, de intielege asiè, pana nu va demustre, si inca d'in testimoniale teneriloru, cu care s'au primitu la preparandia, cumca care-va s'a primitu cu calculi rei d'in studiu, si d'in moralitate, subinsemnatulu ca unulu, carele a vediatu testimoniale toturoru, lu-va tiene de infam si calumniatoriu. Pote va dice corespundintele, ca elu cunosce pre unii preparandi de invetiatori rei d'in gimnasia. Se punemu, ca unii au fostu cu calculi rei in gimnasia; or' cu portare nemorale, inse, dupa ce, candu s'au primitu la institutulu preparandiale, au produsu testimonia de acele, pre langa care s'au potutu primi ori si unde. Pr. O. Directiune a Preparandiei, mai avutu-a de a inquiru in trecutul loru? asiè credu ca nu. Se punemu si aceea, cumca pre o directiune a instit. prepar. l'a sciutu pre care-va teneru prepar. de invetiatoriu reu ori nemoralu, acum se nu lu-fi primitu la preparandia, cu tote ca candu s'a insinuat, a produsu testimoni pre langa care s'a potutu primi, au nu vatemu caracterulu directorelui, de la care a produsu tenerulu preparandiale testimoniulu pre langa care s'a primitu la preparandia? Corespundintele, daca e iubitoriu de adevuru, ar trebui se nu uite neci aceea, cumca toti ospetii cati au fostu de facia la esaminele semestrali ale preparandiloru, au fostu indestuliti cu respunsurile loru, si ca toti tenerii preparandi d'in institutulu nostru su-cu portare buna, ce inca e una dovada despre nefundata asertiune a Domniei sale, ca cine-va s'ar fi primitu la preparandia fara a se cautu la calculi si moralitate.

Ce se dica la aceea asertiune asemenea d'in ventu luata a corespundintelui, cum pr. o. directiune a instit. nostru prepar. n'a luat nice aceea in consideratiune cuvenita, ca ore absolvitu-a cine-va vre una clase gimnasiale ori numai simpliciter norm'a? cata se lu-compatimescu, ca in catu e pentru Domni'a lui mergu in desiertu cerculariale ordin. metrop., ca n'are nice una cunoscintia despre cuprinsulu loru, ca de ar ave, ar sci d'in insele intre altele si aceea, ca pr. o. directiune prepar. d'in Blasiu cu privire la primirea teneriloru la cursulu preparand. a luat de cinosura ordinatiunile guverniali si anumitu cea d'in 5. jan. 1859. si d'in 19. jan. 1864., in care se dice, ca la cursulu prepar. se voru primi teneri de acei-a, cari au absolvitu cu sucesu bunu vre una clase gimnasiale, s'au vre una scola normale cu 4 clase, ori numai cu 3. Cetesca corespundintele cerculariulu ordin. metrop. de sub nr. 960. d'in an. 1865., in care cu privire la primirea teneriloru la cursulu preparandiale asiè se dice: „Er' cu privire la cerinti'a calitatiloru de primire la cursu, acesta ordin. metrop. face cunoscutu credinciosulu poporu si cleru d'in Arci-diec. cumca intru intiele-

sulu mai multora si mai de multe ori repetiteloru ordinatiuni guberniali, si cu deosebire d'in 5. jan. 1859. emisa cãtra J. C. R. Loc. Trans. de atunci, si d'in 19. jan. 1864. Nr. 1322. indreptate cãtra acestu ordin. metrop. de cãtra in. reg. guvernulu provinciãle, er' clerului publicate prin cercul. nostru d'in acela-si anu 9. febr. nr. 80. D'in care pote vedè corespund. cã pr. o. directiune pre nimene n'a potutu arbitrar-minte primi la cursulu preparand. precum nice n'a primitu, ce pote vedè corespundintele, daca voisee; si d'in protocolulu de primitu, in care d'in 74. de teneri prep. numai 11 sunt normalisti abs. de a 4-a cl. ceialalti toti sunt gimnas. si inca 45 d'in a 2-a cl. gimn. incependu pana intr'a 6-a ceialalti d'in I. cl. gimn. abs.

Dupa ce si in. guvernulu concede a se primi la prepar. normalisti, si inca nu numai abs. normalisti, ci si d'in a 3-a clase norm., si dupa ce pr. o. dir. a prepar. d'in Blasiu d'in a 3-a norma nice n'a primitu la cursulu prepar., fara de cale inculpa corespundintele, ca in preparandi'a d'in Blasiu s'aru fi primitu teneri fara de a cautu la etatea loru, ca potè-voru precepe studiale propuse, fara de cale dicu, cu atat'a mai vertosu, ca chiaru si Domni'a lui inca concede, ca si la alte instit. preparandiale se primescu teneri d'in a 4-a cl. normale, cu atat'a mai vertosu se potu lua dara la noi, la Romani, dupa ce pruncii nostri de comunu mergu tardiu la scola, si asiè pana ajungu in a 4-a cl. normale, potu veni la etatea de a precepe studiale preparandiale, ca ce invetia acolo alta decatu ce invetia si in gimnas. afara de unu studiu s'au dou'a? Au dora coresp. ar fi acceptatu se se prefiga unu anu anumitu de la care in josu se nu se primesca nimene la cursulu prepar.? Pentru ce se se fia pre-fiptu? dupa ce nice in. guvernulu n'a prefiptu nice unu anu.

Corespundintele ie in exceptiune norm'a d'in Blasiu, si dice ca d'in acesta nu s'au potutu desvoluta teneri asiè buni, catu se se pota primi la preparandia.

Lu-lasu in parerea acest'a, numai catu spre lini-scire i-facu cunoscutu ca d'in norm'a d'in Blasiu numai 3-4 preparandi suntu, inse si acei'a si-implinescu oficiulu.

Dupa ce la cursulu preparandiale s'au primitu acei'a, cari au avutu voia de a fi docenti populari, firesce pre langa test. de acele, cu care s'aru fi primitu ori la care institutu preparandiale, me miru, cum cuteza corespundintele a dice, ca instit. nostru prep. se organizeza si se administreza asiè catu se pare unu asilu pentru cei ce fugu de carte si unu midilocu de a scapa lesne de asentare? dara nu d'in reutate, ca Domni'a lui va fi sciindu, ca in instit. acest'a suntu teneri si de acei-a, cari au venit la preparandia cu calculi eminenti nefindu inca de anii militiei, despre cari dara nu se pote dice, ca au venit se amble vagabundi de la una scola la alta, nice ca se scape de militia, ci séu d'in indemnulu curatu de a fi docenti, séu d'in caus'a miseriei, ca nu mai aveau cu ce continua scolele. Adeveratu, ca nu s'au insinuat totu eminenti la preparandia. Dora asiè intielege corespundintele, candu dice ca pr. o. directiune n'a cautatu cum se cuvine la calculi? si asiè dora i-imputa pentru ce n'a luat totu eminenti? e dreptu ca asiè ar fi fostu bine, dara dara nu s'au insinuat totu eminenti, pote deduce omu cu minte, ca pr. o. directiune organizeza si administreza institutulu nostru de preparandia asiè catu se se para a fi unu midilocu de a scapa de asentare? cine ar fi acela, care se nu doresca se fia docenti totu teneri de acei-a, cari su-de frunte, eminenti, ca a fi docinte e una sarcina grea, pentru care au si disu cei vechi: „quem Dii odere pedagogum fecere.“ Apoi dora corespundintelui e scrisu pre gulerulu comesiei, ca preparandii su-scutiti de la militia, de dice, ca preparandi'a nostra se pare a fi unu asilu de a scapa de asentare? ca noi nu scimu se fia scutiti.

In catu e pentru aceea, ca s'aru fi primitu la preparandia teneri nepreceptuti la simpl'a loru insinuare fara de scirea si invoirea parentiloru, prin care se demoralisedia tenerimea, se invetia a ambla vagab. de la unu instit. la altulu etc. intrebui pre corespundintele unde a mai vediatu, ca candu merge vre unu teneru de la unu institutu la altulu se se intrebue d'in partea directiuniloru si parentii despre invoire? Au dora institutulu preparandiale e unu institutu de rusine? s'au mancoriu de fericirea cui-va? Altmintrea tenerii institutulu nostru preparandiale toti au venit de la parenti asta tomna, prin urmare cu invoirea parentiloru afara de unulu s'au doi.

Aceste mi-su reflexiunile la malitiosele asertiuni ale corespundintelui in catu e pentru primirea teneriloru la institutulu preparandiale. In catu su-adeverate ori neadeverate celelalte asertiuni ale corespundintelui care nu atingu institutulu preparandiale pre care lu-descrie ca pre unu institutu statatoriu d'in teneri nemorali si incunjuratori de scola, pentru care ar merita a se lua la dare de sema findu institutulu acest'a institutu publicu — nu voiescu a discute, ci lu lasu pre corespundintele in parerile sale.

NOUTATI ESTERNE.

FRANCIA. Parisu, 27. martiu. (Cert'a austriaco-prusiana.) Mai tote foile se ocupa pana asta-di totu cu caus'a austriaco-prusca. Diurnalulu „France“ nu pote consenti cu scirile nemtiesci; totu-si amaratiunile ambeloru poteri mari nu le pote considerã de cauza pentru tãmerea de bataia. Intr'unu altu artfclu se silesce a exploatã turburãrile nemtiesci in favorulu congresului multu amintitu, memorandumu despre 14. aprile d'in 1856, unde dice: „Candu au sieditu plenipotentiatii ambeloru poteri nemtiesci in Parisu langa plenipotentiatii Franciei, Angliei, Russiei, Piemontului si alu Turciei, si candu c. Clarendon (anglu) dupa ce desfasurase, „cã necasurile resboiului suntu inca cu multu in mai viua memoria, de cãtu sã nu fia la loculu sãu a cercã tote midilocele, cari aru impiedecã re'ntorcerea astoru feliu de tempuri“ a proieptatu in antea congresului, sã se sprime dorintia, ca suscriitorii pacii d'in Parisu, in ante de ce s'ar apucã de bataia in asẽmine casuri se intreuintiedie interventiuinea unui statu amicabile. Manteuffel reprezentantele cabinetului de Berolinu de atunci a dechiaratu: „cã domnulu si regele sãu intru tote primesce parerile sprimate de cãtra cont. Clarendon si crede — fiindu la acẽsta impoternicitu — ca sã-le aprobedie intru tota estinderea loru.“ Si Austria inca sa invoitu la proieptulu plenipotentiatului Angliei, care apoi se compuse astfelu:

„Domnii plenip. nu voru potẽ intardã a esprime dorintia in numele regimeloru respective, cã staturile, intre cari s'ar escã nescari certe mai seriose, in ante de ce se voru intinde la arme, in cãtu li pote concede relatiunile loru sã se folosesca de bunele servitii bune ale unui statu amicu.“

Dechiaratiunea acẽsta toti plenipotentiarrii au suscri'o, si „France“ cu acelu adausu face atente cabinetele de Vien'a si Berolinu, cã dechiaratiunea acẽsta ar corespunde principiului unui jude delegatu impaciuntorii, carele Francia l'a luat de basea politice sale pentru salvarea civilizatiunii moderne. Ci fresce acestu principiu nu l'au aplicatu nice cu ocãsunea erumperei bataliei itãlice nice cu a celei dãnice.

TIER'A NEMTIESCA. Berolinu 28. mart. Diurn. semi-oficiosu „Prov. Corr.“ scriindu despre contrapregãtirile bẽlice prusesci intre altele dice: Austria se inarmedia in contr'a Prussiei, acẽsta e fapta a carei securitate nu se pote trage la indoela. Ace'a inca nu se pote trage la indoela cã Prussia, o ar' fi iritatu pe Austria la astfelu de pregãtiri. Pana in dilele mai d'in urma inca s'a potutu omulu dubietã despre pregãtirile Austriei, cu atãtu mai vertosu fiindcã Prussia n'a datu ansa la acele nice in decursulu transactiuniloru, nice prin pasi de resboiu.

Inse in tempulu prosimu s'a lamuritu cu securitate nedisputãvera, cã scirile despre pregãtirile austriace, pre langa tota negarea, intru tota mesur'a su-drepte.

Tote scirile se unescu intr' ace'a, cã adunarea trupeloru austriace in Moravia si Boemia e fapta constatata. Cu deosebire in Boemia in putinu tempu s'au concentratu cam la 54. de regimente de pedestrime, si unu nũmeru corespundiatoriu de alte trupe. Transportarea trupeloru, tũnuriloru si a instruminteloru de resboiu pe tote caile ferate ale Austriei se ajungu un'a pe alt'a. Pe langa tote afirmãrile contrarie, la tote statiunile se vedu militari licentiatu, grabindu-se fie care la regimentulu sãu. Cumperarea cailoru, — cele mai invederate semne despre miscãrile bẽlice — pretotindenea su-in cea mai mare concurentia.

Regimulu prusescu nu si-potũ inhide ochii in antea astoru feliu de fapte storse d'in funte demnu de tota credintia. Care statu s'ar uitã odihnitu, ca unu statu vecinu se-si unesca trupele fãra causa invederata, in modu amenintiatoriu, in apropiarea immedãta a confinieloru acelui-asi?

Acẽsta procedura maresce tãmerea prin ace'a, cã tote aceste pregãtiri se facu cãtu se pote in ascunsu.

Prussia d'in partea sa s'a retienutu in unu tempu mai indelungatu de la ordenatiunile militare, fiindcã regimulu nostru (prusescu) de o parte n'a potutu crede, cã va fi atacatu de cãtra Austria fãra nice o cauza, si fiindcã de alta parte organizarea armatei nostre (prusesci) ne asecuredia, cã clasele sãngurãtece ale ostasime — cãtu va fi de lipsa — la demandarea regelui in celu mai scurtu tempu se potũ adunã la olalta.

Inse ori cãtu de nevinovata sã fia Prussia in caus'a sa cea drepta, si credintia ei in promitũdinea armatei, totu-si trebeu sã se ingrisesca, ca mãrginile austriace sã nu fia nice pre unu momentu neaperate.

In consunantia cu acestu artfclu unei foie Silesiene i-se scrie d'in Berolinu, cumca miscãrile militare acum s'au decisu in senatulu minist. tienutu in 27. martiu. De ocãmdata tote stau gat'a pentru conchiamarea rezerveloru si a militiei tierci; inse diu'a conchiamrii inca nu e determinata. Dupa alta scire trup'a de garda se va pune pe petioru de resboiu.

Brema. 1. apr. Dupa unu telegramu de Kiel reprezentantii Austriei care se afla la regimela esterne li se dede instructiunea sã se dechiarã, cã Austria nu va incepe resboiulu, decum-va nu va fi turburata in posesiunea ducatulului „Holstein.“

ITALIA. Florentia 1. apr. Se vorbesce cã principele Napoleonu s'au dechiaratu, cã Francia facia cu certele austriaco-prusesci va remanẽ neutrãle. Totu d'in Florentia i-se scrie diurn. „Nazione.“ Generalii cei mai eminenti ai armiei suntu chiamati pe 6. l. c. la Florentia. S'au facutu dũpusetiunile, ca sã se adune nãi de resboiu la Ancon'a si Brindisi.

CROATIA. Zagabria, 31. martiu. E faim'a, cã membrii deputatiunii regnicolari, celu multu pana in 15. apr. se voru adunã la Pest'a, si fiindcã ambele deputatiuni anevoie si-voru finã agengele sale pana cãtra 1. maiu, siedintiele d'ietei croatice se voru incepe numai cu cãte-va dile mai tardũ, decãtu cum se staveri in d'ietã.

VARIETATI.

Cus'a a plecatu luni dela Vien'a la Florentia ẽr' colon. Catargiu care petrecu pre fostulu domnu pana la Vien'a ieri re'torse prin Pest'a la Bucuresci.

Am onore a publicã registrulu numeloru respectiviloru dd. aginti, pre cari i amu in agintiele mele, redicate pentru scopulu

ALBULUI meu de ARTE

atãtu in diferitele tienuturi ale tierci, cãtu si in principatele dunarene, — cu incunoscintia umilitã, cã se potu procurã si ordina dupa modelele bogate ale albului si dupa pretiulu curinte infiparitu pe ele totu felulu de petre de momentu, de edificare, monumente, cruci de campu, basene de botezu si alte produse de marmore.

Acesti dd. aginti suntu, precum urmẽza:

Almãs: Mor. Beck.
Alsó-Jász-Sz.-György: J. Gallovich.
Abrudbánya: Ign. Remetey.
Arad: Carl Andrányi.
Neu-Arad: J. A. Orth.
Agram: M. C. Kroschel.
Ápatin: Sigm. Veidinger.
Árókszállás: Dav. Strasser.
Abony: Alex. Hutkay.
Battaszék: J. St. Koller.
Braila: Sréten Illic.
Gr.-Beeskerek: Pet. Schäffer.
Neu-Becse: Ed. Jos. Kugler.
Békés: Joh. Konsitzky.
Békés-Csaba: D. A. Singer.
Belgrad: Bucovalla u. Mejevics.
Bezdán: E. F. Schwell.
Bistriz: Fridr. Kelp.
Bogsán: J. Blaschutys Söhne.
Broód: D. N. Dimovic.
Bonyhád: Benj. Straicher.
Bukarest: Carl. Stühr.
Csakova: Georg. Dina.
D.-Csanád: Joh. Telbisz.
Czegléd: Paul Gombos.
Csongrád: Ign. Marsits.
Dálya: Gebrüder Weisz.
Deés: Sam. Krémer.
Deveszer: Jos. Steuer.
Dobschau: Gustav Gömörý.
Dömölk: Andr. Turcsányi.
Elek: Ant. Szál.
Erlau: Jul. Poleretzky.
Eperies: Franz Pölt.
Elisabethstadt: Z. Szenkovics.
Essegg: Alois Flambach.
Fünfkirchen: Sig. Obetke.
D.-Földvár: Paul Nadhera.
Fehérgyarmat: Alex. Balika.
Felsőbánya: Jul. Husovszky.
Félegyháza: Alois Molnár.
Fogarás: Joh. Novák.
Galatz: A. Metaxa.
Giurgevo: Wilh. Waldner.
Göllnitz: F. J. Szentistványi.
B.-Gyarmat: Ludw. Gazdik.
Gyöngyös: Joh. Kozmáry.
Gyula: Joh. Dobay.
Grossschenk: P. Potóczyky.
Gross-Károly: Nasch u. Weisz.
Halas: Dav. Hirschler.
Hátszeg: A. Lengyel u. Söhne.

Hatzfeld: Ferd. S. Schnur.
Hódság: Ant. Rausch.
H.-M.-Vásárhely: E. Szokolovics.
Högyész: S. Rausz We. u. Söhne.
Hermannstadt: J. Ferd. Dinges.
Jászberény: Brüder Holzzer.
Iglau: A. W. Schwartz.
Ipolyság: Jul. Mikulásky.
Gr.-Kanizsa: Joh. Vucskics.
Kaschau: Carl Jermy.
Karansebes: M. Engels.
Kaposvár: Ant. Laipzig.
Karlstadt: Alb. Fröhlich.
Karlovitz: G. Gyarmaty.
Kalocsa: Jos. Loidl.
Karlsburg: E. Materny.
Kronstadt: Franz Zúrner.
Krajova: Stef. Vidács.
Kecskemét: Mich. Papp.
Kézmárk: C. N. Szopko.
Kézdi Vásárhely: M. Csiszár.
Gr.-Kikinda: M. Kisslinger.
Kis-Körös: Elias Teichner.
Klausenburg: Fr. Tauffer.
B.-Komlós: Gust. Csernik.
Kula: J. Bosnyák's Nachfolger.
K.-Szt.-Miklós: M. Leschitz.
Kun-Szt.-Márton: M. Nitsch.
Kremnitz: J. Jánosy's Ww.
Lippa: Vinternitz u. Büchler.
Leventz: J. Missik.
Lompalanka: J. Rojesko.
Losoncz: Alb. Geduly.
Lovrin: Peter Krausz.
Lugos: A. Schieszler.
Makó: Albert Böhm.
Maros-Vásárhely: J. D. Fogarasy.
Mediasch: F. J. Guggenberger.
Miskolecz: Lad. Bede.
Moór: Carl Haan.
Munkács: Carl Tóth.
Neusohl: Ludw. Palkovics.
Nyírbátor: Nasch u. Weisz.
Neu-Verbász: A. Szmihá.
Neusatz: L. Menráth.
Nagybánya: Joh. Haracsek.
Magy-Kálló: Sal. Mandl.
Nagy-Körös: L. Szikszay.
Neutra: R. A. Filberger.
Nyíregyháza: L. Kralovánzky.
Ószöd: Mich. Fabián.
Oravicza: Jcs. Becker.

Orsova: Carl Böhme.
Orosháza: M. Vangyel.
Pápa: Jos. Bermüller.
Palánka: Sal. Rosenstock.
Peterwardein: Math. Lang.
Petrinia: M. F. Schmidt Sohn.
Perjámos: Brüder Büemel.
Radujevác: J. Büchele.
Bimaszombat: St. Radványi.
Rosenau: Alex. Pekár.
Szuthmár: Dan. Juracsko.
Szamosújvár: St. Haragay.
Szarvas: Joh. Jánosy.
Szászrégen: Traugott Wachner.
Szegedin: Wilh. Reinitz.
Szegszárd: J. M. Fejős.
Szentes: Alex. Dobray.
Székelyhid: Stef. Szabó.
Szilágyosmlyó: Joh. Breszler.
M.-Szigeth: Franz Fersio.
Szigetvár: Fr. Koharics.
S.-A.-Ujhely: Jos. Szentgyörgyi.
Sárospatak: J. Rosenblüh.
Schemnitz: J. E. Dimák.
Schässburg: J. Misselbacher Sohn u. Teutsch.
Semlin: B. Vasilievics.
Gr.-Szt.-Miklós: Ferd. Karl.
Teisoltz: Dan. Kúchta.
Tultscha: Jos. Baueá.
Torda: Brüder Osztián.
Tokaj: Jos. Kempner.
Temesvár: Val. Weisz.
Turnogorello: Sigm. Voititz.
Turnseverin: D. Csokulia.
Tittel: M. Kresztics.
M.-Theresiopel: Alb. Demerác.
Sz.-Udvarhely: Ferd. Dobray.
Ungvár: Dav. Landau.
Vagneustadt: Zobel u. Sterne.
Varasdin: Vinc. Koterba.
Versetz: Jos. Schlemmer.
Veszprim: Th. Guthardts Söhne.
Viddin: J. Joannovic.
Vinga: Ant. Augustinov.
Vukovár: Georg Birra.
Gr.-Wardein: Joh. Sdravich.
Weiskirchen: Ant. Schescherke.
St.-Weissenburg: Mor. Guthárd.
Zenta: Joh. Györffy.
Zilah: Carl Orbán.

Speru, cã voui aflã succesulu intreprinderi mele in increderea pretiuitã, cu care am fostu onoratu pana acuma.

Antoni Gerenday

Poseriorulu primei fabrice privilegiate pentru produse de marmore.